اخبار کوتاه

برنج‌های احتکار شده با نرخ مصوب در بازار توزیع شود

در شرایطی که دولت به ناچار باید ولد مدیریت بازار شود، ضمن شناسایی محتکران و همچنین برنج‌هایی که در مبادی تولید دپو شده است آنها را با قیمت مصوب از طریق فروشگاه‌های زنجیره‌ای و همچنین شبکه تعاون روستایی عرضه کند.

به گزارش پیام آشنا، اتفاقاتی که از دو سال گذشته با اتخاذ برخی سیاست‌های نادرست برای بازار برنج ایرانی رقم خورد، فرصت را فراهم کرد تا زنجیره‌ای از منفعت‌طلبی در بازار دومین محصول کشاورزی پرمصرف کشور شکل گرفته و قیمت‌ها با طی کردن نمودار صعودی رسیدن به عدد یک میلیون ریال برای هر کیلوگرم از این محصول را هدف‌گذاری کنند.

دولت با اتخاذ سیاست قیمت‌گذاری درصدد تقابل با شبکه دلالان منفعت‌طلب این محصول برآمده است اگرچه دیرهنگام و برخلاف اصل کلی عدم مداخله دولت در بازار است اما در حال حاضر تنها راهکاری است که در کوتاه مدت و در آستانه افزایش تقاضا در سال نو و حلول ماه مبارک رمضان است.

انجمن واردکنندگان برنج ایران در اطلاعیه‌ای اعلام کرد: با توجه به نشست اخیر با معاون محترم وزیر جهاد کشاورزی، ضمن حمایت از این اقدام دولت، مواردی را مطرح می کند با این امید که در سال جدید کشاورزی به این مواد توجه و از تکرار شرایط کنونی جلوگیری کنند.

قیمت هر کیلو گوشت گوسفندی به ۱۹۰ هزار تومان رسید

به رغم گذشت حدود ۲۰ روز از مصوبه ستاد تنظیم بازار مبنی بر توقف صادرات دام نه تنها قیمت گوشت در خرده فروشی‌ها کاهش نیافته، بلکه با روند صعودی همراه شد.

به گزارش پیام آشنا، در جلسه کارگروه تنظیم بازار محصولات کشاورزی که شبانه در دفتر وزیر جهاد کشاورزی برگزار شد، تصمیماتی مبنی بر توقف ممنوعیت صادرات و عرضه گسترده گوشت گوساله و گوسفند از طریق توزیع هوشمند، میادین میوه و تره بار و شبکه فروشگاهی اتخاذ شد چندی پیش هم وزیر صمت و وزیر جهاد کشاورزی مامور تنظیم بازار و همچنین مقابله با کاهش قیمت اقلام اساسی شدند که اتفاقا نرخ گوشت در این تصمیمات با کاهش مواجه شد.

بررسی ها از سطح بازار نشان می دهد که قیمت هر کیلو گوشت گوسفندی ۱۷۰ تا ۱۹۰ هزار تومان، گوشت گوساله ۱۵۰ تا ۱۷۰ هزار تومان و گوشت مخلوط ۱۶۰ هزار تومان است که فعالان بازار ادیاد تقاضا و کمبود دام در میادین را علت اصلی گرانی ها مطرح می کنند و همواره خبر از افزایش مجدد قیمت ها تا پایان سال می دهند.

صادرات فلفل دلمه‌ای به روسیه از ۱۴ اسفند آغاز می‌شود

وزارت جهاد کشاورزی طی اطلاعیه‌ای علام کرد صادرات فلفل دلمه‌ای ایران به روسیه از شنبه ۱۴ اسفند رسما از سر گرفته می‌شود.

به گزارش پیام آشنا به نقل از پایگاه اطلاع‌رسانی وزارت جهاد کشاورزی، با پی گیری‌ها و مذاکرات فنی انجام شده از سوی وزارت جهاد کشاورزی، ممنوعیت واردات فلفل دلمه‌ای ایران از سوی روسیه رفع و صادرات این محصول از سر گرفته خواهد شد.

بنابر این گزارش، این تصمیم پس از انجام اقداماتی همچون رایزنی در حاشیه سفر ریاست جمهوری به کشور روسیه، سفر معاون باغبانی وزارت جهاد و هیأت همراه به روسیه و حضور تیم فنی و کارشناسی روسیه طی هفته گذشته در ایران و بازدید از مراکز تولید فلفل دلمه‌ای و آزمایشگاه‌های مرجع در چند استان کشور اتخاذ شد.

آتنا پاپوا رئیس سرویس فدرال نظارت بر حفظ حقوق مصرف کنندگان روسیه پنجشنبه طی نامه‌ای رسما اعلام کرد ممنوعیت صادرات فلفل دلمه‌ای ایران به روسیه از ۵ مارس ۲۰۲۲ مطابق با ۱۴ اسفند برطرف شده است.

وزارت جهاد کشاورزی ضمن تبریک این دستاورد مهم که بیانگر سلامت و کیفیت محصولات کشاورزی جمهوری اسلامی ایران و نویدی برای جامعه خدوم کشاورزی به ویژه گلخانه‌داران و فلفل کاران عزیزمی باشد، به استحضار ملت شریف ایران می رساند، تلاش شبانه‌روزی فرزندان ملت ایران در این وزارتخانه در راستای تحقق دیپلماسی غذایی که یکی از مهمترین راهبردهای تحقق امنیت و اقتدار غذایی است به صورت ویژه و مستمر ادامه دارد.

افزایش قیمت نفت از سر گرفته شد

قیمت نفت روز جمعه در پی نگرانی‌ها از مختل شدن صادرات نفت روسیه تحت تاثیر تحریم‌های غربی، روند افزایشی را از سر گرفت.

به گزارش پیام آشنا، پس از انتشار اخبار حمله روسیه به یک نیروگاه هسته‌ای اوکراین که بزرگترین نیروگاه اروپاست و آتش‌سوزی در این نیروگاه، بازارهای سهام جهانی سقوط کردند و قیمت‌های نفت تحت تاثیر تنش‌ها‌ی تشدید منازعه روسیه و اوکراین افزایش یافت.

بهای معاملات نفت برنت برای تحویل در ماه مه تا ۱۱۴ دلار و ۳۳ سنت در هر بشکه صعود کرد و آخرین بار با دو دلار و شش سنت معادل ۱.۹ درصد افزایش، به ۱۱۲ دلار و ۵۲ سنت در هر بشکه رسید. بهای این معاملات روز پنج شنبه ۲.۲ درصد کاهش پیدا کرد.

بهای معاملات وست تگزاس اینترمدیت برای تحویل در آوریل با دو دلار و ۳۷ سنت معادل ۲.۲ درصد افزایش، به ۱۱۰ دلار و چهار سنت در هر بشکه رسید. این شاخص ابتدای معاملات تا مرز ۱۱۲ دلار و ۸۴ سنت صعود کرده بود. وست تگزاس اینترمدیت روز گذشته با ۲.۶ درصد کاهش بسته شده بود.

قیمت‌های نفت در مسیر ثبت بزرگترین رشد هفتگی از اواسط سال ۲۰۲۰ قرار دارند و وست تگزاس اینترمدیت ۱۸ درصد و نفت برنت ۱۴ درصد از ابتدای هفته جاری تاکنون رشد کرده‌اند.

نفت تحت تاثیر این نگرانی که تحریم‌های غربی علیه روسیه به تلافی حمله به اوکراین، صادرات روسیه را که بزرگترین صادرکننده نفت و فرآورده‌های نفتی در جهان است، مختل خواهد کرد. فعالیت معاملاتی برای نفت روسیه آهسته شده است زیرا خریداران به دلیل تحریم‌های آمریکا و فشار رو به رشد روی بایدن برای ممنوعیت واردات نفت روسیه به آمریکا، تردید دارند.

کریستوفر لونی، تحلیلگر شرکت آر بی سی کیپتال در یادداشتی نوشت: تشدید جنگ روسیه در اوکراین نه تنها باعث ریسک ژئوپلیتیکی شده است، بلکه به نگرانیهای تورمی افزوده و نرخ ریسک را به طور کلی افزایش داده است.

عرضه بیشتر نفت با آزادسازی هماهنگ ۶۰ میلیون بشکه نفت از ذخایر اضطراری کشورهای توسعه یافته می تواند به عرضه اضافه کند. ژاپن روز جمعه اعلام کرد قصد دارد ۷۵ میلیون بشکه نفت از ذخایر استراتژیک برداشت کند.

قیمت‌ها روز پنج شنبه ۱۰ دلار نوسان داشتند اما برای نخستین بار در چهار روز معامله گذشته تحت تاثیر خبر احتمال توافق هسته‌ای ایران در قیمت پایین‌تری بسته شده‌اند. این توافق صادرات نفت ایران را افزایش خواهد کرد و کمبود عرضه جهانی را تا اندازه‌ای حل می کند.

بر اساس گزارش رویترز، ویویک دیهلر، تحلیلگر بانک کامن ولث استرالیا در یادداشتی نوشت: در قیمت‌ها ناشی از اختلالات واقعی صادرات نفت روسیه بیشتر از آن خواهد بود که با عرضه بیشتر نفت ایران جبران شود. قیمت میانگین نفت برنت در سه ماهه دوم و سه ماهه سوم امسال به ۱۱۰ دلار در هر بشکه می رسد اما این ریسک وجود دارد که قیمت‌ها به سطح بالاتر از پیش بینی ما در کوتاه مدت صعود کنند.

معاون وزیر کار در کرج خبر داد:

صدور آنی مجوز بسیاری از مشاغل خانگی

معاون اشتغال و کارآفرینی وزارت تعاون، کار و رفاه اجتماعی گفت: در حوزه مشاغل خانگی ۳۵۰ مجوز به صورت آنی قابل دریافت است و ۱۷۰ مجوز نیز می‌تواند سه روزه صادر شود.

به گزارش پیام آشنا، محمود کریمی بیرانوند در حاشیه بازدید از مرکز ساماندهی و توسعه مشاغل خانگی استان البرز در جمع خبرنگاران تصریح کرد: سیاست حمایت از مشاغل خرد و خانگی با تمرکز بر این مسئله است که بخش قابل توجهی از فضای کسب و کار اکنون دچار رکود شده وحمایت از مشاغل خانگی می تواند به رونق فضای کسب و کار منجر شود.

وی با اشاره به تاکید ویژه دولت سیزدهم بر حمایت از مشاغل خانگی گفت: از آغاز کار دولت سیزدهم، یک سوم توجهات به حوزه توسعه کارآفرینی و اشتغال در حوزه مشاغل خانگی اختصاص دارد. مشاغل خانگی ضمن پایدار بودن می‌توانند درآمد قابل توجهی برای صاحبانشان داشته باشند.

بیرانوند با بیان اینکه تحول عمیقی در زمینه صدور مجوزها در کشور ایجاد شده، افزود: تعداد زیادی مجوز به صورت سه روزه و آنی صادر می‌شود به این معنا که ۳۵۰ مجوز به صورت آنی قابل دریافت است و ۱۷۰ مجوز نیز می‌تواند سه روزه صادر شود.

به گفته وی در حوزه تامین اعتبار و هدایت اعتبارات به سمت توسعه مشاغل خانگی حداکثر همکاری وجود داشته است.

معاون اشتغال و کارآفرینی وزارت تعاون، کارورفاه اجتماعی درباره نمایشگاه مشاغل خانگی استان البرز گفت: در بازدیدهایی که از نمایشگاه‌های مختلف داشتم، فعالیت این نمایشگاه منحصر به فرد و مطلوب است. ضمن پررنگ بودن فعالیت گروهی و اجتماعی در این نمایشگاه تعاونی‌های مختلفی نیز تشکیل شده است.

این مسئول با بیان اینکه در راه اندازی این مرکز با مشارکت دستگاه‌های مختلف کار عمیق و تخصصی انجام شده است گفت: جهاد دانشگاهی نیز با راه اندازی این مرکز نشان داده که ظاهرسازی نکرده و کار خوبی را به نتیجه رسانده است که در ۳۱ استان کشور هم می‌تواند ترویج و تکثیر شود.

بیرانوند اضافه کرد: یکی دیگر از ویژگی‌های این نمایشگاه این است که زنجیره ارزش تولید مشاغل خانگی قابل مشاهده است. در برخی از تعاونی‌ها از تامین مواد اولیه تا آموزش، مهارت، نظارت و مشاوره همگی در قالب تعاونی‌ها اتفاق می‌افتد و حتماً از آنان حمایت خواهیم کرد. از طرفی فضای نشاط و شادابی و تنوع محصولات جزو نکات قابل توجه است.

معاون اشتغال و کارآفرینی وزارت تعاون، کار و رفاه اجتماعی ضمن قدردانی از همکاری مسئولان شهرداری، اداره کل تعاون، کار و رفاه اجتماعی استان و استانداری در راه اندازی این مرکز، گفت: امید است حمایت مسئولان استان البرز از این نمایشگاه مداوم باشد. ما نیز حمایت های لازم را در تقویت این مدل نمایشگاه مشاغل خانگی انجام می‌دهیم و در سطح کشور به توسعه این مدل می پردازیم.

به گفته وی به زودی ۳۱ تعاونی مشاغل خانگی تامین نیاز یعنی از صفر تا صد زنجیره در هر استانی تشکیل می شود و که همگی به یک تعاونی کشوری تبدیل می شوند تا بازوی اجرایی معاونت اشتغال در وزارت کار باشند.

گفتنی است طرح ملی توسعه مشاغل خانگی در استان البرز با همکاری اداره کل تعاون و جهاد دانشگاهی واحد استان البرز در حال اجرا است و شکل گیری و راه‌اندازی مرکز ساماندهی و توسعه مشاغل خانگی نیز به عنوان یک الگوی نوین در زمینه کسب و کارهای خانگی در همین راستا عملیاتی شده است.

معاونت مسکن و ساختمان با صدور اطلاعیه‌ای اعلام کرد؛

فرصت ۱۰ روزه صاحبان خانه‌های خالی برای ثبت اطلاعات سکونت

معاونت مسکن و ساختمان در اطلاعیه‌ای از فرصت ۱۰ روزه کلیه مشمولان مالیاتی که از طرف سازمان امور مالیاتی کشور پیامک دریافت کرده‌اند، برای ثبت اطلاعات سکونت در سامانه ملی املاک و اسکان خبر داد.

به گزارش پیام آشنا به نقل از وزارت راه و شهرسازی، معاونت مسکن و ساختمان در اطلاعیه‌ای اعلام کرد: مطابق ماده ۵۴ مکرر قانون مالیات‌های مستقیم و اصلاحات بعدی آن و با توجه به آغاز فرآیند اخذ مالیات از خانه‌های خالی، کلیه مشمولان مالیات که از طرف سازمان امور مالیاتی کشور پیامک دریافت کرده‌اند، حداکثر ظرف ۱۰ روز فرصت دارند تا با مراجعه به "سامانه ملی املاک و اسکان کشور"، اطلاعات سکونت و مالکیت خود را به روز کنند.

گفتنی است پیش از این نیز سازمان امور مالیاتی اعلام کرده بود: «پیرو ارسال پیامک پرداخت مالیات خانه‌های خالی، مشمولان می‌توانند با ورود به درگاه ملی خدمات الکترونیک سازمان امور مالیاتی و مشاهده واحد یا واحدهای مسکونی مشمول مالیات، نسبت به پذیرش و پرداخت مالیات و یا عدم پذیرش و ثبت توضیحات و علت عدم پذیرش آن اقدام کنند.»

دبیر کل اتاق اصناف ایران:

نانوایی‌ها ضرر ده شده‌اند

دبیر کل اتاق اصناف ایران گفت: ریزهزینه های نانوایی ها از جمله نان های سنگک، لواش و بربری مورد بررسی قرار گرفت و به زودی به وزارت جهاد کشاورزی ارسال می شود.

به گزارش پیام آشنا به نقل از اتاق اصناف ایران، محمدباقر مجتبایی درباره برگزاری نشست احما هزینه‌های نانوایی ها با حضور روسای اتحادیه‌های مختلف نان، اظهار کرد: یکی از مشکلاتی که در بازار ایران وجود دارد قیمت‌گذاری دولتی در برخی از رسته‌های صنفی است که نان و نانوایی نیز از آن جمله است. واضح است که قیمت‌گذاری‌های دستوری بدون در نظر گرفتن هزینه‌های نانوایان منطقی نیست. از سوی دیگر قوت غالب مردم ایران است و این مورد به ویژه در قشر کم درآمد حساسیت بالایی دارد و بر این اساس ستاد تنظیم بازار جلسا‌تی به منظور بررسی هزینه‌های تامین نان داشته است.

وی افزود: اتاق اصناف ایران در این ستاد اعلام کرده است که هزینه‌های نانوایان طی یک سال گذشته افزایش یافته و تنها قیمت آرد ثابت مانده است. این در حالی است که نرخ آرد تنها ۲۵ درصد هزینه نانوایان را شامل می‌شود. به عنوان مثال اجاره مغازه‌ها بیش از ۴۰ درصد، دستمزد کارگر طبق قانون کار ۳۹ درصد و هزینه انرژی که مربوط به خود دولت است، افزایش یافته‌اند.

دبیر کل اتاق اصناف ایران بیان کرد: لذا در نشستی با حضور اعضای کارگروه نانوایان اتاق اصناف ایران، ریز هزینه‌های نانوایان را در جدولی تدوین و احصا کردیم و بر این اساس مشخص شد حتی با وجود نادیده گرفتن برخی از موارد، بازهم ۷۰-۸۰ درصد هزینه‌های نانوایان در نرخ مصوب نان دیده نشده است و از این رو نانوایان ضرر ده شده‌اند. این در حالی است که نانوایان از زحمتکش‌ترین افراد جامعه هستند و در گرمای شدید کار می‌کنند.

مجتبایی گفت: لذا اتاق اصناف ایران در ستاد تنظیم بازار خواستار اتخاذ تصمیمات مناسبی شده است تا ضمن حمایت از مردم و جلوگیری از افزایش هزینه‌های سبد خانوار، مانع از تعطیلی نانوایی‌ها شویم. در همین راستا و بنا بر صورتجلسه آخرین جلسه ستاد تنظیم بازار و طبق پیشنهاد اتاق اصناف ایران مقرر شد تا ریز هزینه‌های قیمت تمام شده انواع نان در سطح کشور را احصا کرده و به وزارت جهاد کشاورزی ارائه کنیم و در نهایت در ستاد تنظیم بازار جمع بندی شود.

دبیر کل اتاق اصناف ایران اظهار کرد: لذا در جلساتی با همین محوریت ریز هزینه‌های نانوایان از جمله نان‌های سنگک، لواش و بربری مورد بررسی قرار گرفت و به زودی در اختیار وزارت جهاد کشاورزی قرار خواهد گرفت.

نوسان ۶۸ درصدی قیمت ماهی

در ادامه روند افزایشی قیمت ماهی این کالا در ماه گذشته ۶۸.۹ درصد نسبت به سال گذشته گران شده است.

به گزارش پیام آشنا در چند ماه گذشته بازار ماهی با نوسان همراه بوده و در کنار آنچه که در بازار اتفاق افتاد، گزارش‌های رسمی نیز این افزایش قیمت را تأیید کرده است.

براساس تازه ترین گزارش مرکز آمار ایران در رابطه با متوسط قیمت اقلام خوراکی، ماهی قزل آلا در بهمن ماه امسال نسبت به همین ماه در سال گذشته ۶۸.۹ درصد افزایش قیمت دارد؛ به طوری که هر کیلو ماهی قزل آلا در بهمن سال پیش به طور متوسط حدود ۵۲ هزار تومان بوده که در دی ماه امسال به ۸۷ هزار تومان و بهمن ماه به بیش از ۸۸ هزار تومان رسیده است.

این کالا در ماه قبل تا بیش از ۱۲ هزار تومان هم در هر کیلو فروش رفت. اما کنسرو ماهی تن نیز رشد قیمت دارد به گونه ای که یک قوطی ۱۸۰ گرمی آن در بهمن ماه به طور متوسط ۲۹ هزار تومان قیمت خورده و تا بیش از ۳۱ هزار و ۳۰۰ تومان هم فروش رفته است. این کالا در سال گذشته به طور متوسط ۲۵ هزار و ۵۰۰ تومان و دی ماه امسال تا حدود ۲۹ هزار تومان فروش رفته است.

بر این اساس کنسرو ماهی تن نسبت به دی ماه امسال ۰۶ درصد و در مقایسه با بهمن سال گذشته ۱۴ درصد گران شده است.

در پی تحریم های غرب؛

نورد استریم ۲ رسما متوقف شد

حمله روسیه به اوکراین سبب شد خط لوله گاز روسیه به اوکراین (نورد استریم ۲) مورد تحریم های آمریکا واقع شده و به طور کامل ورشکسته شود.

به گزارش پیام آشنا به نقل از پولیتیکو، شرکت نورد استریم ۲ (خط لوله روسیه به آلمان)، رسما اعلام ورشکستگی و ۱۰۶ کارمند خود را اخراج کرد.

این امر بلافاصله تبعات مهمی بر بحران گازی در اروپا خواهد گذاشت زیرا این پروژه ولسنگی انرژی اروپا به روسیه را افزایش ولی در عین حال اروپا را از بحران گازی را نجات می‌داد. با این حال حمله ولادیمیر پوتین رئیس جمهور روسیه به اوکراین سبب شد کشورهای غربی تحریم اقتصادی شدیدی علیه این کشور اعمال کنند.

یکی از مهمترین تحریم‌های غرب واتحادیه اروپا علیه روسیه که از همان زمان تنش‌های بین روسیه و اوکراین دائماً اعلام می‌شد بسته شدن و تعلیق خط لوله نورد استریم ۲ بوده است.

اولاف شولز، صدراعظم آلمان، یک روز پس از دستور پوتین به نیروهای روسی برای انجام ماموریت «حفظ صلح» در شرق اوکراین، گفت صدور گواهینامه خط لوله ۱۱ میلیارد دلاری گاز طبیعی سه شنبه گذشته به حالت تعلیق در خواهد آمد.

گفتنی است این خط لوله به طور کامل ساخته شده است اما هنوز گازی از این لوله‌های مقصد اروپا فرستاده نشده است.

ایالات متحده با لغو معافیت‌های تحریمی نورد استریم ۲ و مسئولین شرکت‌های آن، به پروژه‌ای که دردسرهای بزرگی برای بایدن و اتلاف ترلس آتلانتیک ایجاد کرده بود، ضربه مهلکی وارد کرد.

به دنبال تحولات ژئوپلیتیک اخیر که منجر به اعمال تحریم‌های ایالات متحده برعلیه نورد استریم ۲ شد، این شرکت مجبور به فسخ قرارداد با کارکنان شد.

یکی از مسئولین شرکت گاز پروم روسیه که نیمی از سهام نورد استریم ۲ را داشت، می‌گوید: ما از این پیشرفت بسیار متأسفیم.

این امر به این دلیل صورت گرفت که غرب و شرکت‌های خصوصی برای منزوی کردن کامل روسیه به دلیل حمله غیرقانونی این کشور به اوکراین تلاش می‌کنند.

در این خصوص گرهارد شرودر صدراعظم سابق آلمان و رئیس هیئت مدیره نورد استریم ۲ می‌گوید ما روابط سودآور خودمان با روسیه را به طور کامل قطع نکردیم این در حالی است که اعضا شرکت نورد استریم ۲ و کارمندان دفتر او در اعتراض به این امر استعفا داده اند.

یادداشت

آیا اتکا به سیاست اعتباری تحمیلی منجر به شکوفایی اقتصاد می شود؟

در صورتی که سرمایه‌گذاری را یکی از ارکان اصلی پیشرفت اقتصادی بدانیم نمی‌توان رشد و شکوفای بخش‌های مختلف اقتصادی را تنها با اتکا به سیاست اعتباری آن هم از نوع تکلیفی و تحمیلی گره زد؛ در شرایط فعلی اقتصادی کشور، بار تسهیلات تکلیفی نشان از آن دارد که این تسهیلات به هدف اصلی خود که کمک به تولید بوده است منجر نشده و عملاً این تکلیف نظام بانکی را از هدف اصلی خود منحرف کرده است.

نظام اقتصادی ایران یک «نظام بانک‌محور» است که بیش از ۸۵ درصد تأمین مالی در آن برعهده نظام بانکی است. این سهم بالا از جریان تأمین مالی، حساسیت نظام تسهیلات و اعتبارات بانکی را دوچندان کرده است. بدیهی است تا زمانی که سهم بازار سرمایه ایران از این جریان مالی فراگیر نشده است، وضع نظام تسهیلات و اعتبارات بانکی اثر بزرگ و مستقیمی بر کل اقتصاد کشور برجای می‌گذارد.

در همان حال و در شرایط فعلی سیطره تحریم‌ها بر اقتصاد ایران و شیوع بیماری کرونا و تنگناهای مالی ناشی از آن فشار زیادی بر بودجه کشور وارد کرده که بخشی از این فشار در قالب تسهیلات تکلیفی بر دوش نظام بانکی است. از این‌رو، می‌توان اصلاح و تقویت ساختار اعطای تسهیلات و اعتبارات بانکی را یکی از مهم‌ترین وظایف نظام بانکی و بلکه کلیت اقتصاد کشور دانست.

باید توجه داشت که هرچند افزایش حجم تسهیلات اعطایی شبکه بانکی که به بخش‌های اقتصادی دولتی و غیردولتی از این طریق تخصیص یافته نهایتاً موجب افزایش اعتبارات داخلی می‌شود اما افزایش پرداخت تسهیلات بانکی هنگامی مطلوب است که موجب افزایش توان و ظرفیت تولید شود.

البته طی سالیان اخیر اما عبوری تسهیلات تکلیفی بر شبکه بانکی، نه تنها منجر به بهبود چشمگیر شرایط بخش‌های مختلف اقتصادی نشده است، بلکه این بانک‌ها هستند که در نهایت برای تأمین منابع دست به خلق نقدینگی، جذب سپرده بیشتر، اضافه برداشت از بانک مرکزی می‌زنند که نتیجه آن نیز تشدید ناترازی های عمیق در شبکه بانکی کشور است.

تجارب علمی چه می‌گوید؟

با این اوصاف باید حساب و کتاب شبکه بانکی را با تسهیلات تکلیفی مشخص کنیم. برای این امر می‌توان به تجربه کشورهای موفق در حال توسعه نگاهی انداخت. نتایج حاکی از آن است که سرمایه‌گذاری، یکی از ارکان اصلی پیشرفت‌های اقتصادی آنهاست.

در حقیقت، گسترش و استفاده بهینه از سرمایه‌گذاری، یکی از رموز موفقیت این کشورها به حساب می‌آید و بر واضح است که نمی‌توان بدون سرمایه‌گذاری و تنها با اتکا به سیاست اعتباری صرفه انتظار رشد تولید در سطح کلان را داشت. به بیان بهتر از یک سو با افزایش سرمایه‌گذاری تولید نیز افزایش می‌یابد و از سوی دیگر در کنار سرمایه‌گذاری همواره مخارج زیادی صرف خرید و مصرف کالاهای مختلف می‌شود و به عبارت دیگر، سرمایه‌گذاری موجب رونق مصرف کالاهای تولیدی بخش‌ها می‌شود و تقاضا را افزایش می‌بخشد.

مطلب فوق گروهی از دینفعان را به این فکر می‌اندازد که به دنبال تخصیص بیشتر منابع بانکی برای رشد بخش‌های اقتصادی باشند و راحل را در قالب اعطای تسهیلات تکلیفی از طرف نظام بانکی، یعنی مکلف کردن بانک‌ها به پرداخت تسهیلات به بخش‌های خاص با نرخ سود کمتر، به خصوص در بخش‌های صنعت و معدن و کشاورزی بیابند. این در حالی است که حال و روز اقتصاد فعلی ایران حکایت از آن دارد که چنین تسهیلاتی نه تنها از هدف اصلی خود که همان بهبود شرایط و افزایش رشد در بخش‌های اقتصادی کشور است، منحرف شده‌اند، بلکه عملاً برای بانک‌ها این تسهیلات معوق و بدون بازگشت بوده و در نهایت نیز این بانک است که متضرر می‌شود و در اعطای تسهیلات غیرتکلیفی خود به مشکل برمی‌خورد، چه آنکه در چنین شرایطی تسهیلات غیرتکلیفی نیز از هدف خود منحرف شده و دریافت تسهیلات غیرتکلیفی به امری دشوار بدل می‌شود که منجر به رسوخ فساد و رانت در اعطای تسهیلات تکلیفی و غیرتکلیفی نیز می‌شود.

تسهیلات بانکی را به عنوان مکمل سرمایه تولیدکننده

حال اگر هدف، از به کارگیری سیاست پولی صرفاً برای تحریک رشد اقتصادی از کانال اعتبارات باشد، لازم است توزیع اعتبارات رابیش تر به سمت بخش‌های اقتصادی که دارای بازدهی فزاینده نسبت به مقیاس هستند، جهت‌دهی کنند؛ زیرا ظرفیت اقتصادی این بخش‌ها با توانمندی رشد اقتصادی بالا بدون استفاده مانده است که بازدهی نهایی بالای سرمایه در این بخش می‌تواند اثر مثبت فزاینده بر رشد اقتصادی این بخش‌ها داشته باشد. توجه بانک‌ها به میزان اثربخشی تسهیلات اعطایی در رشد اقتصادی بخش‌های مورد نظر و سعی در اولویت قرار دادن اعطای تسهیلات به بخش‌هایی که از اثربخشی بالایی در رشد اقتصادی برخوردارند، می‌تواند اثرات مطلوبی بر اهداف اقتصادی بخش‌های مختلف واقعی (ارزش افزوده بیش‌تر) داشته باشد. اما همانطور که اشاره شد، انحراف تسهیلات تکلیفی و نیز عدم تخصیص تسهیلات به بخش‌های مورد نظر، به نهایت منجر به توزیع صحیح اعتبارات در میان بخش‌های مختلف اقتصادی نشده است.

برای نمونه می‌توان نقش پرداخت تسهیلات تکلیفی و غیرتکلیفی را در اقتصاد کشور در بخش کشاورزی جست وجو کنیم برخی نتایج تحقیقات حاکی از آن است که از عمده ترین دلایل کوچک‌تر بودن ضریب اثرگذاری اعتبارات بر سرمایه‌گذاری در بخش کشاورزی این است که اعتبارات پرداختی، بیشتر صرف تأمین نیازهای کوتاه‌مدت و مصرفی شده و کمتر در خود بخش مورد استفاده قرار می‌گیرد. با توجه به اینکه نرخ‌های تسهیلات پرداختی بانک‌ها، همواره از نرخ تورم پایین‌تر بوده، به ویژه در تسهیلات تکلیفی، به دلیل فشار تقاضا برای استفاده از این نوع تسهیلات، زمینه را برای تخصیص نامناسب آن فراهم آورده است که کمتر به سرمایه‌گذاری تبدیل می‌شود.

همچنین از دیگر دلایل ذکر شده در مطالعات، پایین بودن ضریب تسهیلات بخش کشاورزی نسبت به بخش صنعت و معدن می‌تواند انحراف اعتبارات در بخش کشاورزی باشد، زیرا طبق نظر کارشناسان این بخش، اعتبارات صرف مخارج مصرفی می‌شود.

براساس آنچه رفت، می‌توان تسهیلات بانکی را به عنوان مکمل سرمایه تولیدکننده دانست و در این میان به همواره‌سازی شرایط اقتصاد کلان برای تولیدکننده و حمایت از وی اشاره کرد. البته در این میان نباید از نقش مهم مشوق‌های اقتصادی در سرمایه گذاری غافل بود چرا که یکی از عوامل مهم در افزایش نرخ رشد اقتصادی، افزایش میزان سرمایه گذای است و افزایش سرمایه‌گذاری به معنی افزایش توان اقتصادی کشور و حرکت سریع‌تر به سوی پیشرفت اقتصادی است. لذا ضروری است اقتصاد ایران با اصلاحات ساختاری در خصوص متغیرهای کلان اقتصادی، ریسک‌ها و مخاطرات سرمایه گذاری در تولید را با ارائه مشوق‌ها کاهش دهد و به پیش‌بینی‌پذیری هرچه بیشتر اقتصاد، زمینه ساز کاهش اتکای صرف به تسهیلات آن هم از نوع تکلیفی را فراهم کند.

زهرا طوفانی
کارشناس پولی و بانکی
Alborz.payam@gmail.com